

Kunnanhallituksen menettely tilinpäätöksen laatimisessa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 25.4.2024 osoittamassaan kantelussa arvostellut Kuhmoisten kunnanhallituksen menettelyä. Kantelijat arvostelevat sitä, että kunnan tilinpäätökset myöhästyvät kuntalaissa säädetystä määräajasta vuodesta toiseen. Kantelussa esitetyn näkemyksen mukaan kunnanhallitus rikkoo menettelyllään kuntalakia ja asettaa tilintarkastajan, tarkastuslautakunnan sekä kunnanvaltuuston kohtuuttomaan tilanteeseen.

SELVITYS

Kuhmoisten kunta on 19.9.2024 antanut siltä pyydetyn selvityksen. Selvitys toimitetaan kantelijalle tämän päätöksen liitteenä.

RATKAISU

Kuhmoisten kunnan selvitys

Kuhmoisten kunta on selvityksessään todennut, että se ulkoisti kunnan taloushallinnon palvelut kirjanpidon sekä myynti- ja ostoreskontran osalta vuoden 2022 alusta lukien A Oy:lle. Vuoden 2023 tilinpäätösasiakirjat eivät ole valmistuneet määräajassa kunnasta riippumattomista syistä. A Oy ei ole kyennyt tuottamaan tilinpäätösaineistoja sovitun aikataulun mukaisesti, ja näin on

käynyt myös vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätösten osalta. Selvityksen mukaan tilinpäätösten aikataulut ovat kuitenkin tilintarkastuksen ja valtuustokäsittelyn osalta noudattaneet kuntalain mukaisia aikatauluja.

Kunnan ja yhtiön välillä on pidetty keväällä 2024 säännölliset viikkopalaverit tilinpäätöksen 2023 valmistumiseen liittyen. Palavereissa ei pyynnöistä huolimatta saatu yhtiön toimitusjohtajalta arviota tilinpäätöksen valmistumisaikatauluksi. Kunta sai huhtikuun lopulla yhtiöltä tiedon, että tilikauden 2023 kirjaukset olivat vielä kesken ja tilinpäätösaineistojen valmistumisaikataulusta ei ollut edelleenkään arviota. Tilanteen syyksi ilmoitettiin yhtiön vähäiset henkilöstöresurssit muun muassa irtisanoutumisten ja poissaolojen vuoksi.

Selvityksessä todetaan, että syyskuun 2024 mukaisen tilannetiedon mukaan tilinpäätöksen kirjauksia tehdään edelleen. Tilintarkastajan kanssa on sovittu, että Kuhmoisten kunnan tilinpäätös tuodaan päätöksentekoon sen jälkeen, kun voidaan varmuudella todeta tilinpäätöksen antavan kuntalain 113 §:n mukaisen, oikean ja riittävän kuvan kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta. Tilinpäätöksen viivästyttämisestä on informoitu aktiivisesti tilintarkastajaa, tarkastuslautakunnan puheenjohtajaa, kunnanhallitusta ja valtuuston puheenjohtajistoa.

Kuhmoisten kunnan verkkosivustolta ilmenevät tiedot

Kuhmoisten kunnan verkkosivustolta ilmenevän tiedon mukaan kunnanhallitus allekirjoitti ja jätti tilintarkastajille vuoden 2021 tilinpäätöksen 2.5.2022. Kunnanvaltuusto hyväksyi tilinpäätöksen 13.6.2022 ja myönsi kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväläisille johtaville viranhaltijoille vastuuvapauden tilikaudelta. Vuoden 2022 tilinpäätös allekirjoitettiin 3.4.2023 ja hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 29.5.2023. Samalla kunnanvaltuusto myönsi vastuuvapauden tilikaudelta 2022.

Kunnan verkkosivustolta ilmenee lisäksi, että kunnanhallituksen 21.10.2024 pidetyssä kokouksessa on allekirjoitettu vuoden 2023 tilinpäätös, joka on saatettu sen jälkeen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 11.11.2024 hyväksynyt tilinpäätöksen. Kunnanhallituksen 18.11.2024 pidetyssä kokouksessa kunnanhallitus päätti esittää reklamaation A Oy:lle kirjanpito- ja palveluiden tuottamiseen liittyvistä puutteista ja epäkohdista vuonna 2024 yhteensä kuuden kuukauden asiakasmaksujen palauttamista perustuen siihen tosiseikkaan, että yhtiö ei ole pystynyt tuottamaan Kuhmoisten kunnalle sopimuksen mukaisia kirjanpito- ja palveluita ajalla tammikuu–kesäkuu.

Viimeisimmän eli vuoden 2024 tilinpäätöksen osalta kunnan verkkosivustolta ilmenee, että kunnanhallituksen kokouksen esityslistalla on 31.3.2025 ollut vuoden 2024 tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen. Näin ollen vuoden 2024 tilinpäätös on valmistunut kuntalain mukaisessa määräajassa.

Arviointi ja johtopäätös

Kuntalain (410/2015) 113 §:n 1 momentin mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Pykälän 3 momentin mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Kunnan kirjapitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan lisäksi kuntalain 112 §:n mukaan kirjanpitolakia.

Kuntalain 123 §:ssä säädetään tilintarkastajan tehtävistä. Pykälän 1 momentin mukaan tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajan on tarkastettava 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti, 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikean ja riittävän kuvan kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta, 3) ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita ja 4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Pykälän 2 momentin mukaan tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jolleivät ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa. Pykälän 3 momentin mukaan havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Kuntalain 125 §:ssä säädetään tilintarkastuskertomuksesta ja sen käsittelystä. Pykälän 3 momentin mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto. Valtuusto päättää toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan valmistelu, tilintarkastuskertomus ja siinä tehty muistutus antavat aihetta. Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.

Kuhmoisten kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä kunnanvaltuusto on päätöksillään hyväksynyt kunnan tilinpäätökset vuosilta 2021 - 2024 sekä myöntänyt valtuustolle kuuluvan harkintavallan

nojalla vastuuvapauden kunnan taloutta ja hallintoa hoitaneille tilivelvollisille. Kunnanvaltuuston päätöksillä tilinpäätökset ja niiden valmistelu on tullut lainvoimaisesti hyväksytyksi ja päätetyksi.

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Kuhmoisten kunnanhallitus on käsitellyt vuoden 2021, 2022 ja 2023 tilinpäätökset myöhässä. Kunnanhallitus ei ole siten menetellyt tilinpäätösten laatimisessa kuntalaissa edellytetyllä tavalla.

Toimenpide

Kiinnitän Kuhmoisten kunnanhallituksen huomiota tilinpäätöksen laatimiseen kuntalaissa säädettyssä määräajassa.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuosien 2021 - 2023 tilinpäätökset ja myöntänyt vastuuvapauden kunnan taloutta hoitaneille tilivelvollisille näiltä tilikausilta. Kunnanhallitus on ryhtynyt vuoden 2023 tilinpäätöksen myöhästymisen vuoksi selvityksessä kertomiinsa sekä kunnanhallituksen pöytäkirjoista ilmeneviin toimenpiteisiin. Vuoden 2024 tilinpäätös on tämän jälkeen valmistunut kuntalain mukaisessa määräajassa. Nämä seikat huomioon ottaen ei kantelu ole antanut aihetta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama